

สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ

๑. ที่มา/พระราชดำริ

ด้วยในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๒๑ พื้นที่ราบเชิงเขาบรรทัดในเขตอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวัฒนานคร และอำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี ในสมัยนั้น หรือจังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบันเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ที่มีการแทรกซึมและใช้เป็นฐานปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ซึ่งได้บีบบังคับให้ราษฎรในท้องที่ส่งเสบียง ยารักษาโรค และอาวุธ ตลอดจนใช้เป็นฐานในการปลุกระดมมวลชน ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ ราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้เป็นผู้อพยพมาจากที่อื่น บุกรุกทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจนพื้นที่ป่าโดยรอบเขาบรรทัดกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูก จึงทำให้ราษฎรอยู่ในภาวะยากจน จึงต้องกลายเป็นผู้สนับสนุนผู้ก่อการร้ายโดยจำใจเพื่อความอยู่รอด อย่างไม่มีอนาคตและความหวังเมื่อหน่วยเฉพาะกิจกองพลที่ ๒ กองทัพภาคที่ ๑ เข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่าการต่อสู้ป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เป็นไปด้วยความยากลำบาก ขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เพราะประชาชนเหล่านั้นตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของพสกนิกรในบริเวณนี้ จึงได้มีพระราชดำริให้มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณที่ราบเชิงเขาบรรทัดขึ้นและได้โปรดเกล้าฯ ให้ ม.จ.จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรีประสานงานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงกลาโหมและกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตามพระราชดำริดำเนินการร่างโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชดำริขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นมา

ในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในพื้นที่โครงการฯ และได้พระราชทานพระราชดำริให้คณะทำงานในโครงการฯ พร้อมทั้งพระราชทานอุปกรณ์ และพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ให้กับโครงการฯ ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ ขึ้นเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๑ และได้มีการประชุมคณะทำงานส่วนกลางเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๒๑ กองทัพภาคที่ ๑ ได้เสนอเรื่องการขยายพื้นที่โครงการออกไปทางอำเภอกบินทร์บุรี และกิ่งอำเภอนาดี โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ ซึ่งมีพื้นที่พัฒนาทั้งหมด ๗ พื้นที่ รวม ๔๐๔,๗๓๐ ไร่ ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จทอดพระเนตรความก้าวหน้าของโครงการฯ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ได้มีพระราชดำริให้พิจารณาดำเนินการพัฒนาพื้นที่บริเวณเทือกเขาสามสิบเพิ่มเติม รวมเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๔๓๗,๓๐๐ ไร่ เมื่อขยายการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ออกจนเต็มพื้นที่ของแต่ละพื้นที่พัฒนาแล้วกลายเป็นพื้นที่พัฒนาผืนเดียวกันเต็มพื้นที่ราบเชิงเขาบรรทัด และเมื่ออำเภอสระแก้วได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งให้เป็นจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยแยกจากจังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่ ๗๔ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ และมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงให้ชื่อโครงการว่า “โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ”

๒. ปีที่ ส.ป.ก. เข้าร่วมดำเนินงาน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

๓. วัตถุประสงค์โครงการ

๑) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการพัฒนาด้านการเรียนรู้และการสร้างอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ

๒) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีการพัฒนาชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๔. กรอบ / แนวทางการดำเนินงาน (ถ้ามี)

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแนวทางเพื่อการพัฒนาไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

๑) พัฒนาด้านจิตใจของราษฎร

๒) พัฒนาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ

๓) จัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรให้ถูกต้อง

โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ

๑) ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา มุ่งและให้ความสำคัญในการดำเนินงานในลักษณะองค์รวมให้ทุกมิติการพัฒนาเชื่อมต่อกันเป็นกระบวนการบนพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนาด้านจิตใจ

การประกอบอาชีพ และที่ดินทำกิน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยมี "ประชาชน" เป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่ราบเชิงเขาอย่างยั่งยืน

๒) ยึดแนวพระราชดำริ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นแนวทางการดำเนินงานทั้งในด้านการพัฒนาและบริหารจัดการ ให้ความสำคัญในการบูรณาการดำเนินงานโดยใช้ "แผน" เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน

๓) ใช้ศูนย์โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี ตามแนวพระราชดำริ เป็นจุดเรียนรู้และสาธิต พร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน กลุ่มบุคคลเป้าหมายในพื้นที่โครงการฯ ในหมู่บ้านเป้าหมายหลักและหมู่บ้านเป้าหมายรอง

๕. ทรัพยากรเด่น/สำคัญในพื้นที่ (ถ้ามี) -

๖. กิจกรรมที่ ส.ป.ก. ดำเนินการและการสนับสนุนต่างๆ

- ๑) จัดสรรพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน
- ๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและศักยภาพเกษตรกร
- ๓) จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ๔) ขยายองค์ความรู้ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๗ . ผลการดำเนินงานและงบประมาณ (ตั้งแต่เริ่มดำเนินงาน เท่าที่ค้นหาได้มากที่สุด)

ปีงบประมาณ	ผลการดำเนินงาน			งบประมาณ (บาท)	
	หน่วย	แผน	ผล	แผน	ผล
-พ.ศ.๒๕๕๙	ราย	๘๐	๘๐	๑๕๖,๘๐๐	๑๕๖,๘๐๐
พ.ศ.๒๕๖๐	ราย	๒๙๐	๓๐๐	๕๗๒,๑๐๐	๕๖๙,๔๖๘
พ.ศ.๒๕๖๑	ราย	๑๓๐	๑๓๐	๒๘๖,๒๐๐	๒๕๖,๗๕๐
พ.ศ.๒๕๖๒	ราย	๑๐๐	๑๐๓	๓๑๗,๓๐๐	๒๖๙,๒๖๕
พ.ศ.๒๕๖๓	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๗๒,๒๐๐	๑๗๒,๒๐๐
พ.ศ.๒๕๖๔	ราย	๘๐	๘๐	๑๕๖,๘๐๐	๑๕๖,๘๐๐
พ.ศ. ๒๕๖๕	ราย	๖๐	๖๐	๘๑๗,๘๐๐	๘๑๗,๘๐๐
พ.ศ.๒๕๖๖	ราย	๖๐	๖๐	๗๖๕,๕๙๐	๗๖๕,๕๙๐
พ.ศ.๒๕๖๗	ราย	๖๐	๖๐	๕๖๒,๘๐๐	๕๖๒,๘๐๐

๘. ผลสำเร็จ/ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร-พื้นที่

๑. เกษตรกรได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ของโครงการ
๒. เกษตรกรในพื้นที่โครงการที่ผ่านการอบรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้ทันที ทำให้เกิดการเรียนรู้การปฏิบัติจริง
๓. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์สำหรับใช้เองในชุมชน สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตภาคการเกษตร สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ยังเป็นการสร้างเครือข่ายเกษตรกรสร้างความเข้มแข็งให้กับตัวเกษตรกรเอง

ภาพถ่ายทางอากาศการแบ่งแปลงเกษตรกรรม

๙. ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

๑. ปัญหาโดยรวม

- ภาคเกษตรในพื้นที่ขาดแคลนแรงงานหนุ่มสาวเนื่องจากย้ายไปประกอบอาชีพอื่นในตัวเมืองหรือจังหวัดอื่นๆ

๒. ปัญหาในปีงบประมาณ ๒๕๖๖

- การคัดสรรและจัดหาสายพันธุ์ของไส้เดือนเพื่อใช้ในการเลี้ยง

๑๐. ตัวอย่างความสำเร็จ : เกษตรกร / แปลง / โรงเรียน

จำสืบเอกไพฑูล พันธธาตุ

เกษตรกรหมู่ที่ ๔ บ้านเขาสามสิบ ตำบลเขาสามสิบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสระแก้ว ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ศพก. เครือข่าย) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำสืบเอกไพฑูล พันธธาตุ เคยรับราชการทหาร สังกัด ผ.ส.๒ ร.พัน ๒ รอ.ค่ายจักรพงษ์ จังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ (ปัจจุบันเป็น ร.๒ รอ.) และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ไปช่วยราชการ

ที่หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการกลางทหารสูงสุด ณ บ้านแซร์อ ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนเป็น หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๑๒ จังหวัดสระแก้ว เป็นเวลา ๘ ปี จนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงได้ย้ายกลับไปอยู่หน่วยเดิม คือ ร.๒ พัน ๑ รอ. และได้สะสมประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจพอเพียงจนเกิดแนวความคิดตามโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เข้าร่วมโครงการเกษียณก่อนอายุ และได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านคลองสิบสาม ตำบลเขาสามสิบ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากช่วงที่รับราชการทหารนั้นได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานในด้านเกษตรกรรม จนมีความรู้ความชำนาญในเรื่องการเกษตร

เมื่อย้ายครอบครัวมาอยู่บ้านคลองสิบสาม ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จำสืบเอกไพฑูล พันธธาตุ ได้แบ่งที่ทำกินให้ เนื้อที่ ๙ ไร่ ๒ งาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการนำแนวความคิดตามโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว

จนประสบผลสำเร็จ จึงได้ขยายพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มขึ้นเป็น ๒๘ ไร่ เพื่อแบ่งทำนา เนื้อที่ ๗ ไร่ บ่อเลี้ยงปลาจำนวน ๖ บ่อ รวมเนื้อที่ ๖ ไร่ พื้นที่เพาะปลูกพืชผสมผสาน เนื้อที่ ๑๐ ไร่ ที่พักอาศัยและเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ ๕ ไร่

๑๑. ภาพผลการดำเนินงาน

การดำเนินการฝึกอบรมเลี้ยงไส้เดือนและเกษตรอินทรีย์

ภาพกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังและส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน

๑๒. วันที่จัดทำข้อมูล

๒๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๖